

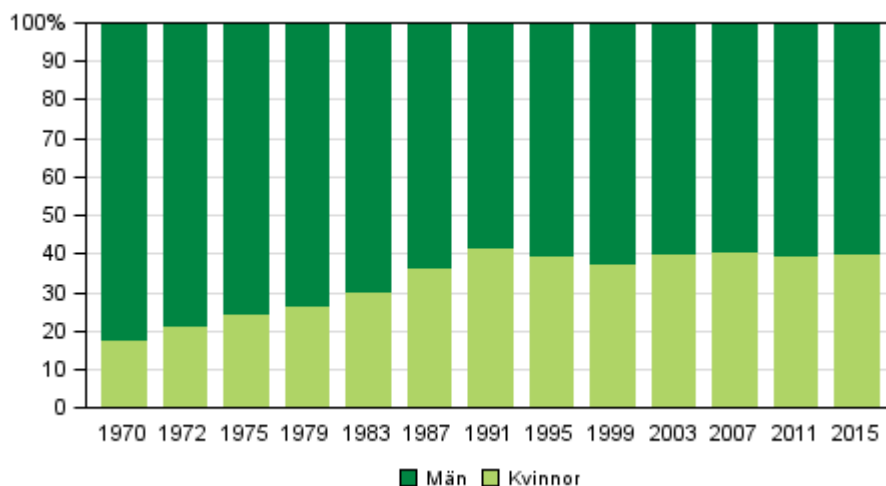
Riksdagsvalet 2015, uppställning av kandidater

Totalt 2 146 kandidater i riksdagsvalet 2015

Korrigerig 10.4.2015 kl. 12:30. De korrigerade punkterna är markerade med rött.

Vid riksdagsvalet 2015 uppställdes totalt 2 146 kandidater, vilket är 169 kandidater färre än i förra riksdagsvalet. I riksdagsvalet deltar 15 registrerade partier och av de registrerade partierna ställde Blåvita Fronten inte upp några kandidater i valet. Antalet partier som deltar i riksdagsvalet var två färre än i förra riksdagsvalet. Uppgifterna baserar sig på Statistikcentralens statistik över kandidatuppställningen i riksdagsvalet 2015.

Andelen män och kvinnor bland kandidaterna i riksdagsvalen 1970-2015, (%)

Av alla kandidater är 73,7 procent uppställda av partier som invalts i den nuvarande riksdagen (SAML, SDP, SAF, CENT, VÅNST, SFP, GRÖNA, KD). Av de partier som inte har någon ledamot i den nuvarande riksdagen ställde **Självständighetspartiet** upp flest kandidater (151 kandidater) och För de fattigas väl (KA) minst kandidater (5 kandidater). I hela landet var antalet kandidater utanför partierna 31.

Majoriteten av kandidaterna i riksdagsval har alltid varit män. I riksdagsvalet 2015 är 1 301 kandidater män och 845 kvinnor. Kvinnornas andel av kandidaterna är därmed 39,4 procent, vilket är 0,4 procentenheter

mer än i riksdagsvalet år 2011. Jämfört med förra riksdagsvalet minskade de kvinnliga kandidaternas andel i tre riksdagspartier. Mest minskade de kvinnliga kandidaternas andel i Centern i Finland, med 1,4 procentenheter. Mest ökade de kvinnliga kandidaternas andel i Gröna förbundet, med 4,5 procentenheter. Av riksdagspartiernas kandidater är de kvinnliga kandidaternas andel minst hos Sannfinländarna (35,3 procent av kandidaterna) och störst hos Gröna förbundet (56,3 procent av kandidaterna).

Medelåldern för alla kandidater är 45,8 år, för de manliga kandidaterna 46,1 år och för de kvinnliga 45,2 år. Av kandidaterna är 1 353 stycken 40 år eller äldre. Av kandidaterna är 18 stycken 75 år eller äldre och totalt 111 stycken är 25 år eller yngre. Kandidatens ålder är åldern på valdagen.

[Ett riksomfattande kandidatregister](http://www.vaalit.fi) har publicerats på Justitieministeriets webbplats (www.vaalit.fi). Mer detaljerade uppgifter om kandidaterna i riksdagsvalet finns i översikten: Bakgrundsanalys av kandidaterna i riksdagsvalet 2015.

Antalet kandidater efter kön partivis i riksdagsvalet 2015

Parti	Totalt	Män	Kvinnor
Totalt	2 146	1 301	845
Samlingspartiet SAML	214	115	99
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	216	114	102
Sannfinländarna SAF	215	139	76
Centern i Finland CENT	216	130	86
Vänsterförbundet VÄNST	216	123	93
Gröna förbundet GRÖNA	208	91	117
Svenska folkpartiet i Finland SFP	104	58	46
Kristdemokraterna i Finland KD	193	105	88
Finlands Arbetarparti FAP	33	28	5
Självständighetspartiet IP	151	116	35
För de Fattigas väl KA	5	-	5
Piratpartiet	123	107	16
Förändring 2011	72	56	16
Finlands Kommunistiska Parti FKP	112	68	44
Kommunistiska Arbetarparti KAP	30	26	4
Valmansföreningar	31	22	9
Övriga	7	3	4

Innehåll

1. Bakgrundsanalys av kandidaterna i riksdagsvalet 2015	5
1.1. Kandidater och röstberättigade efter kön	5
1.2. Åldersstruktur.....	9
1.3. Utländsk bakgrund	12
1.4. Utbildningsnivå	13
1.5. Arbetsmarknadsställning	15
1.6. Familjeställning	19
1.7. Antalet barn	20
1.8. Inkomstnivå	21

Tabeller

Tabell 1. Antal av kandidaterna efter parti i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015.....	6
Tabell 2. Andelen kvinnor av röstberättigade och kandidater (efter parti) i riksdagsvalet 2003, 2007, 2011 och 2015, %.....	7
Tabell 3. Andel kvinnor av kandidater efter valkrets i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, %.....	8
Tabell 4. Kandidaternas genomsnittsålder efter kön och parti i riksdagsvalet 2015, %.....	11
Tabell 5. Röstberättigade och kandidater efter språk i riksdagsvalet 2015, %.....	12
Tabell 6. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2015, %	15
Tabell 7. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2015, %	16
Tabell 8. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter familjeställning i riksdagsvalet 2015, %.....	20
Tabell 9. Andelar för kandidater som hör till den högsta och lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater.....	24

Tabellbilagor

Bilaga 1 Antalet kandidater efter parti och valkrets i riksdagsvalet 2015.....	25
--	----

Figurer

Figur 1. Röstberättigade och kandidater efter kön och parti i riksdagsvalet 2015, %.....	6
Figur 2. Andel kvinnor av röstberättigade och kandidater efter valkrets i riksdagsvalet 2015, %.....	8
Figur 3. Andel samma kandidater (efter parti) i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, % av partiets kandidater	9
Figur 4. Röstberättigades åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2015, % av alla röstberättigade.....	10
Figur 5. Kandidaternas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2015, % av alla kandidater.....	10
Figur 6. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter åldersklass i riksdagsvalet 2015, %	11
Figur 7. Andel personer med främmande modersmål av röstberättigade och kandidater (partivis) i riksdagsvalet 2015, %.....	12
Figur 8. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade och kandidater i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, %.....	13
Figur 9. Andel personer med utländsk härkomst efter parti i riksdagsvalet 2015, %	13
Figur 10. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2015, %.....	14
Figur 11. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2015, %	16
Figur 12. De röstberättigades och kandidaternas (partivis) relativa sysselsättningstal i riksdagsvalet 2015, de sysselsattas andel av 18–64-åringar (%).....	17

Figur 13. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter socioekonomiskt ställning i riksdagsvalet 2015, %.....	18
Figur 14. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter arbetsgivarsektor i riksdagsvalet 2015, %	18
Figur 15. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter familjeställning i riksdagsvalet 2015, %.....	19
Figur 16. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter antalet barn i riksdagsvalet 2015, %.....	21
Figur 17. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter antalet barn (barn i genomsnitt) i riksdagsvalet 2015.....	21
Figur 18. Medianen för de röstberättigades och kandidaternas (efter parti) disponibla penninginkomster i riksdagsvalet 2015, € per år.....	22
Figur 19. Kandidater som hör till den högsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater.....	23
Figur 20. Kandidater som hör till den lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater	23
Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning.....	26

1. Bakgrundsanalys av kandidaterna i riksdagsvalet 2015

I det följande redovisas uppgifter om röstberättigade personer i riksdagsvalet 2015 och partiernas kandidater utgående från olika bakgrundsuppgifter. Uppgifterna om röstberättigade personer har erhållits ur det rösträttsregister som upprättats 4.3.2015 och kandidatuppgifterna ur det kandidatregister som upprättats 19.3.2015. Bakgrundsuppgifterna baserar sig på Statistikcentralens statistiska material, bl.a. på befolknings-, sysselsättnings- och familjestatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland. Partier som fått in kandidater i riksdagen i riksdagsvalet 2011 presenteras specificerat i figurena och i tabellerna och för dem används i analysen benämningen "Riksdagspartier". Uppgifter om övriga partiers och valmansföreningars kandidater har summerats i gruppen "Övriga".

Kandidaterna skiljer sig till sin ålders- och könsstruktur från alla röstberättigade. Detta måste tas i beaktande, då kandidaterna jämförs med de röstberättigade. I tabellerna och figurena i analysen har uppgifterna inte åldersstandardiserats. Vid en åldersstandardisering skulle skillnaden mellan kandidater och röstberättigade minska något, t.ex. då man jämför kandidaternas och de röstberättigades utbildningsnivå, huvudsakliga verksamhet, familjeställning och socioekonomiska ställning.

1.1. Kandidater och röstberättigade efter kön

Kvinnornas andel av kandidaterna har stabiliserats på 40 procent

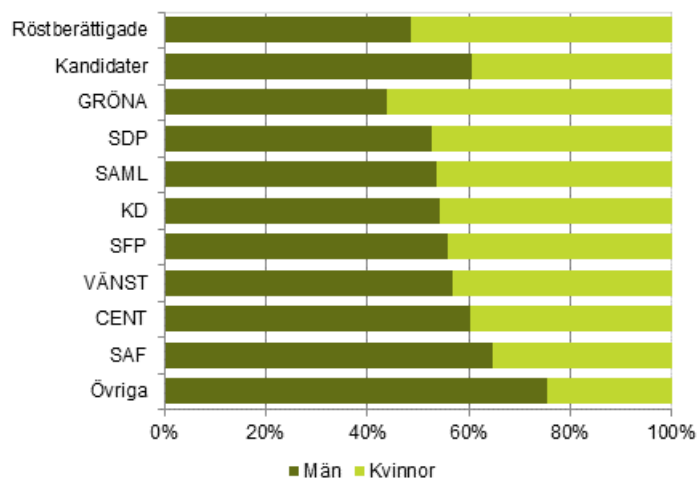
Vid valet uppställdes 2 146 kandidater, vilket är 169 kandidater färre än i det förra riksdagsvalet, men ändå 142 fler än i riksdagsvalet år 2007. I valet år 2011 ställde nästan alla riksdagspartier upp fler kandidater än år 2007. I detta val var det bara Svenska folkpartiet i Finland (SFP) och Kristdemokraterna i Finland som ställde upp fler kandidater än i det förra valet. SFP:s kandidater ökade med 25 procent från 83 till 104. (Tabell 1)

Tabell 1. Antal av kandidaterna efter parti i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015

Parti	Antalet kandidater efter parti			Förändringen från föregående val (%)	
	2007	2011	2015	2011	2015
Kandidater totalt	2 004	2 315	2 146	15,5	-7,3
Samlingspartiet SAML	225	232	214	3,1	-7,8
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	230	238	216	3,5	-9,2
Sannfinländarna SAF	168	238	215	41,7	-9,7
Centern i Finland CENT	233	233	216	0,0	-7,3
Vänsterförbundet VÄNST	208	236	216	13,5	-8,5
Gröna förbundet GRÖNA	202	228	208	12,9	-8,8
Svenska folkpartiet i Finland SFP	75	83	104	10,7	25,3
Kristdemokraterna i Finland KD	188	191	193	1,6	1,0
Övriga	475	636	564	33,9	-11,3

Av kandidaterna är 1 301 män och 845 kvinnor. Av riksdagspartierna ställde Sannfinländarna (35,3 %) och Centern i Finland (39,8 %) upp relativt sett minst kvinnliga kandidater i valet år 2015. Av riksdagspartierna är Sannfinländarna det enda partiet som ligger under den genomsnittliga andelen för kvinnor (39,4 %). Flest kvinnliga kandidater har Gröna förbundet (56,3 %) och Finlands Socialdemokratiska Parti (47,2 %). Bara Gröna förbundet har fler kvinnliga än manliga kandidater. Av de röstberättigade är kvinnorna i majoritet, dvs. 51,5 procent. (Figur 1, Tabell 2)

Figur 1. Röstberättigade och kandidater efter kön och parti i riksdagsvalet 2015, %

Andelen kvinnor av kandidaterna har varit på samma nivå under hela 2000-talet, dvs. en aning under 40 procent. Andelen kvinnliga kandidater hos Sannfinländarna har ökat med tio procentenheter från år

2003. Trots detta är de kvinnliga kandidaternas andel hos Sannfinländarna det lägsta av alla riksdagspartier. Jämfört med förra valet har andelen kvinnliga kandidater ökat utöver hos Sannfinländarna också hos Samlingspartiet, SDP, Gröna förbundet och Kristdemokraterna.

Tabell 2. Andelen kvinnor av röstberättigade och kandidater (efter parti) i riksdagsvalet 2003, 2007, 2011 och 2015, %

Parti	2003	2007	2011	2015
Röstberättigade	51,7	51,6	51,6	51,5
Kandidater	39,8	39,9	39,0	39,4
Samlingspartiet SAML	49,1	44,0	44,8	46,3
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	48,0	49,1	43,3	47,2
Sannfinländarna SAF	24,6	25,0	33,2	35,3
Centern i Finland CENT	41,5	43,8	41,2	39,8
Vänsterförbundet VÄNST	44,6	45,7	43,6	43,1
Gröna förbundet GRÖNA	52,2	52,5	51,8	56,3
Svenska folkpartiet i Finland SFP	41,6	45,3	44,6	44,2
Kristdemokraterna i Finland KD	40,9	39,4	42,9	45,6
Övriga	28,1	28,2	28,5	24,5

Minst kvinnliga kandidater i Vasa och Laplands valkretsar

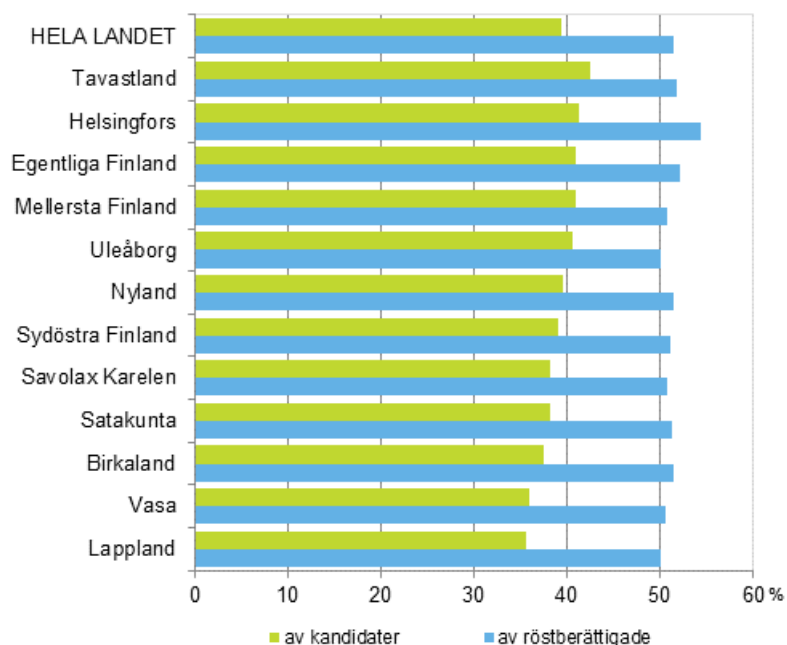
I valet 2015 finns det minst kvinnliga kandidater i Lapplands och Vasa valkretsar, dvs. omkring 36 procent. I Vasa valkrets var de kvinnliga kandidaternas andel på samma nivå också i valen år 2007 och 2011. I Lapplands valkrets ökade de kvinnliga kandidaternas andel med ett par procentenheter jämfört med valet år 2011, men är dock tre procentenheter lägre jämfört med valet år 2007. (Figur 2, Tabell 3)

Av valkretsarna i Fasta Finland är de kvinnliga kandidaternas andel högst i Tavastlands valkrets (42,5 %). Också i Helsingfors, Egentliga Finlands, Mellersta Finlands och Uleåborgs valkretsar var andelen kvinnliga kandidater över 40 procent. Av de sju kandidaterna i Ålands valkrets var fyra kvinnor, dvs. 57 procent.

I nästan alla valkretsar är majoriteten av de röstberättigade kvinnor. Den kvinnliga majoriteten är störst i Helsingfors valkrets där 54,3 procent av de röstberättigade är kvinnor. I Uleåborgs och Lapplands valkretsar finns det nästan lika många röstberättigade kvinnor som män.

Bland kandidaterna är underrepresentationen av kvinnor störst i Vasa, Lapplands och Birkalands valkretsar, där andelen kvinnliga kandidater är över 14 procentenheter mindre än andelen kvinnor av de röstberättigade. I Tavastlands, Mellersta Finlands och Uleåborgs valkretsar är denna skillnad minst, dvs. under 10 procentenheter.

Figur 2. Andel kvinnor av röstberättigade och kandidater efter valkrets i riksdagsvalet 2015, %

Landskapet Ålands valkrets ingår inte i figuren på grund av få kandidater

Tabell 3. Andel kvinnor av kandidater efter valkrets i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, %¹⁾

Valkrets	Andelen kvinnor av kandidater (%)		
	2007	2011	2015
Hela landet	39,9	39,0	39,4
Helsingfors	40,8	40,8	41,3
Nyland	42,6	40,9	39,6
Egentliga Finland	39,6	40,3	41,0
Satakunta	37,4	40,2	38,1
Tavastland	39,0	38,6	42,5
Birkaland	44,1	36,7	37,4
Sydöstra Finland	37,1	36,3	38,9
Savolax-Karelen	41,0	40,7	38,1
Vasa	36,1	36,1	35,9
Mellersta Finland	37,9	41,8	40,9
Uleåborg	37,2	38,5	40,6
Lappland	38,6	33,3	35,6

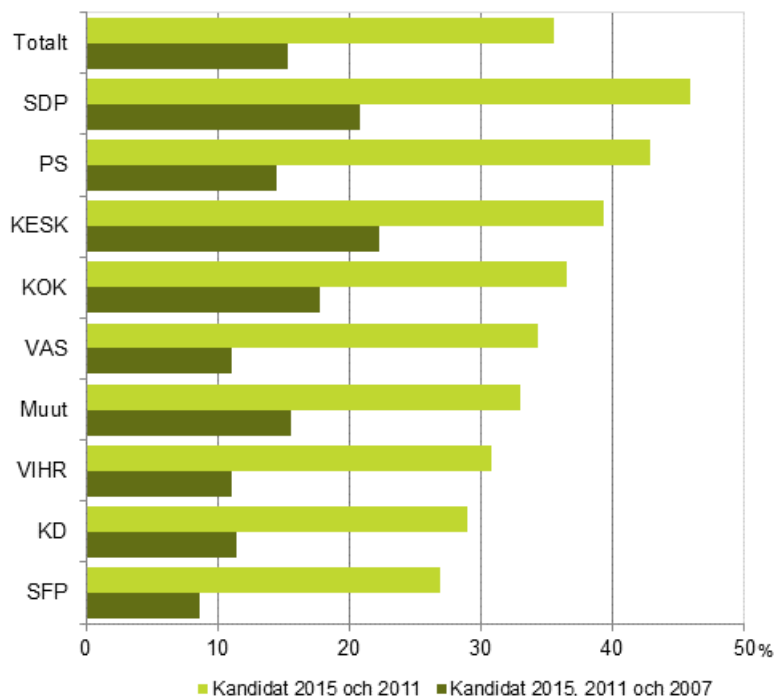
1) Landskapet Ålands valkrets ingår inte i tabellen på grund av få kandidater

En tredjedel av kandidaterna uppställda också år 2011

Drygt en tredjedel av kandidaterna i riksdagsvalet år 2015 var också uppställda som kandidater i valet år 2011 och ungefär 15 procent var uppställda både i valet år 2011 och år 2007. Av riksdagspartierna har SDP (45,8 %) och Sannfinländarna (42,8 %) den största andelen samma kandidater som i det förra valet. Den minsta andelen samma kandidater har SFP (26,9 %) och Kristdemokraterna (29,0 %). SFP och

Kristdemokraterna är de enda partierna där antalet kandidater ökade jämfört med det förra valet, SFP med t.o.m. en fjärdedel.

Figur 3. Andel samma kandidater (efter parti) i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, % av partiets kandidater

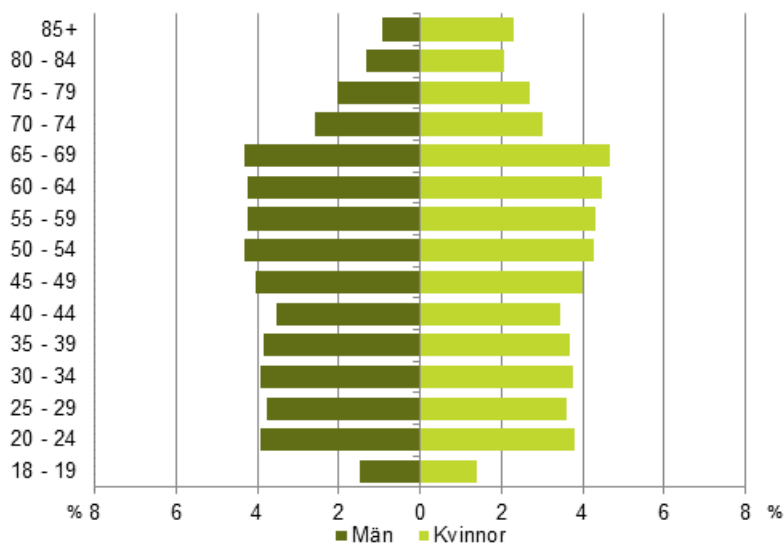
1.2. Åldersstruktur

Kandidaterna i genomsnitt 4,5 år yngre än de röstberättigade

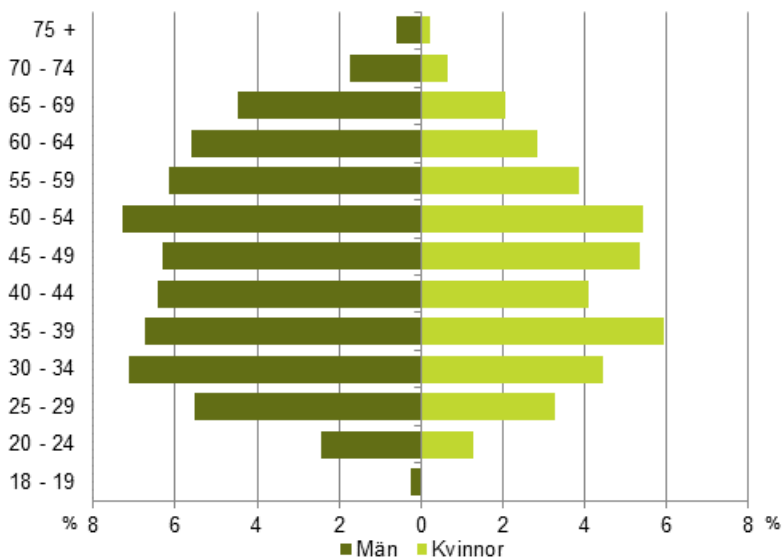
De manliga kandidaternas genomsnittliga ålder är 46,1 år och de kvinnliga kandidaternas 45,2 år. De kvinnliga kandidaterna är i genomsnitt ungefär sex år yngre än de kvinnliga röstberättigade, de manliga kandidaterna är något under tre år yngre. De röstberättigades genomsnittliga ålder har stigit med något under ett år från föregående riksdagsval. Männens genomsnittliga ålder på valdagen är nu 48,9 år och kvinnornas 51,5 år.

Kandidaternas åldersstruktur avviker från de röstberättigades (figurerna 4 och 5). Ålderspyramiden liknar varken i den ena eller i den andra gruppen längre någon pyramid. Pyramiden för de röstberättigade är jämntjock ända till 70-åringarna och efter det minskar åldersklasserna kraftigt. I kandidaternas pyramid är majoriteten i alla åldersklasser män, dessutom saknas både de yngsta och de äldsta åldersklasserna. Flest manliga kandidater finns bland 30–34-åringarna och bland 50–54-åringarna. De kvinnliga kandidaternas tyngdpunkt ligger däremot i åldersklasserna 35–39-åringar och 45–54-åringar.

Figur 4. Röstberättigades åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2015, % av alla röstberättigade

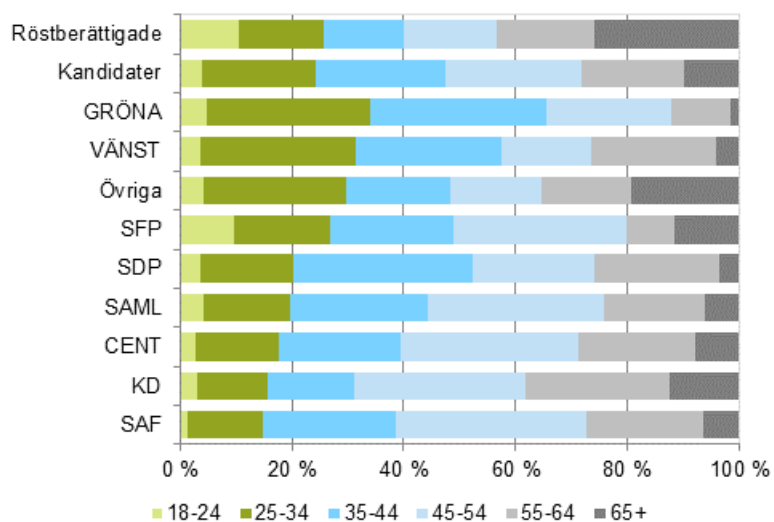
Figur 5. Kandidaternas åldersfördelning efter kön i riksdagsvalet 2015, % av alla kandidater

Kristdemokraternas kandidater de äldsta

Bland riksdagspartierna har Kristdemokraterna de äldsta kandidaterna: kandidaternas genomsnittliga ålder är 49,7 år och andelen kandidater som fyllt 65 år är 12,2 procent. De yngsta kandidaterna finns hos Gröna förbundet. Av Gröna förbundets kandidater är omkring en tredjedel yngre än 35 år och kandidaternas genomsnittliga ålder är 40,6 år. Av alla kandidater är omkring en fjärdedel yngre än 35 år och omkring tio procent 65 år eller äldre. (Figur 6, Tabell 4)

Figur 6. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter åldersklass i riksdagsvalet 2015, %

Tabell 4. Kandidaternas genomsnittsålder efter kön och parti i riksdagsvalet 2015, %

Parti	Totalt	Män	Kvinnor
Röstberättigade	50,3	48,9	51,5
Kandidater	45,8	46,1	45,2
Samlingspartiet SAML	45,5	46,5	44,3
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	44,6	45,6	43,5
Sannfinländarna SAF	47,3	48,6	44,9
Centern i Finland CENT	47,1	48,1	45,5
Vänsterförbundet VÄNST	43,3	43,6	42,8
Gröna förbundet GRÖNA	40,6	40,8	40,4
Svenska folkpartiet i Finland SFP	44,5	45,4	43,3
Kristdemokraterna i Finland KD	49,7	50,4	48,9
Övriga	47,0	45,7	51,0

1.3. Utländsk bakgrund

Svenska folkpartiet har flest kandidater med främmande modersmål

Relativt sett finns det något fler personer med ett främmande språk som modersmål bland kandidaterna än bland de röstberättigade. Av kandidaterna har 2,2 procent ett främmande modersmål, medan 1,7 procent av de röstberättigade har ett främmande språk som modersmål (tabell 5). Jämfört med riksdagsvalet år 2011 har andelen kandidater med ett främmande modersmål minskat något, även om andelen personer med främmande modersmål har ökat bland de röstberättigade. Över hälften av kandidaterna med ett främmande modersmål kandiderar i Helsingfors eller Nylands valkrets.

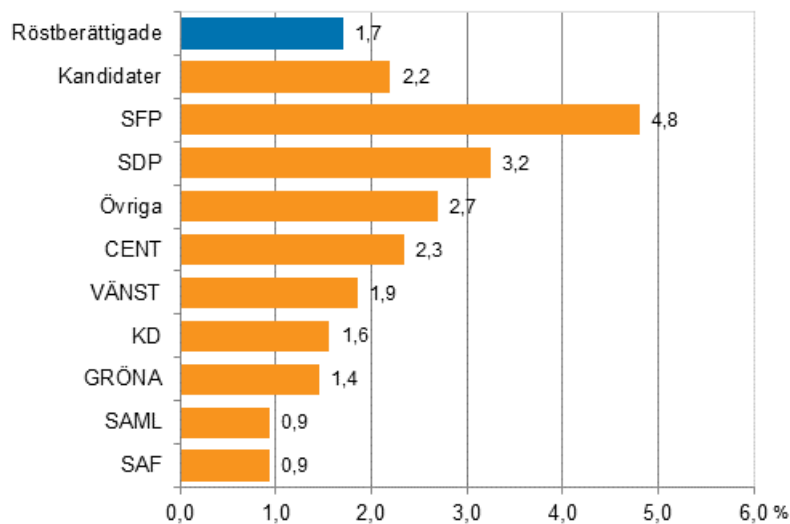
Också när det gäller svenskspråkiga är andelen kandidater något fler än andelen röstberättigade. Av de röstberättigade har 5,3 procent svenska som modersmål och av kandidaterna 6,6 procent. I Fasta Finland har de svenskspråkiga kandidaterna koncentrerats till Vasa, Nylands och Helsingfors valkretsar.

Tabell 5. Röstberättigade och kandidater efter språk i riksdagsvalet 2015, %

Kön	Röstberättigade				Kandidater			
	Totalt	Finska, samiska	Svenska	Annat språk	Totalt	Finska, samiska	Svenska	Annat språk
Totalt	100,0	92,9	5,3	1,7	100,0	91,3	6,6	2,2
Män	100,0	92,9	5,5	1,6	100,0	91,4	6,4	2,2
Kvinnor	100,0	92,9	5,2	1,9	100,0	91,1	6,9	2,0

Flest kandidater med främmande modersmål har SFP, nästan fem procent, och SDP 3,2 procent (figur 7). Minst kandidater med främmande modersmål har däremot Sannfinländarna och Samlingspartiet, dvs. mindre än en procent av alla kandidater.

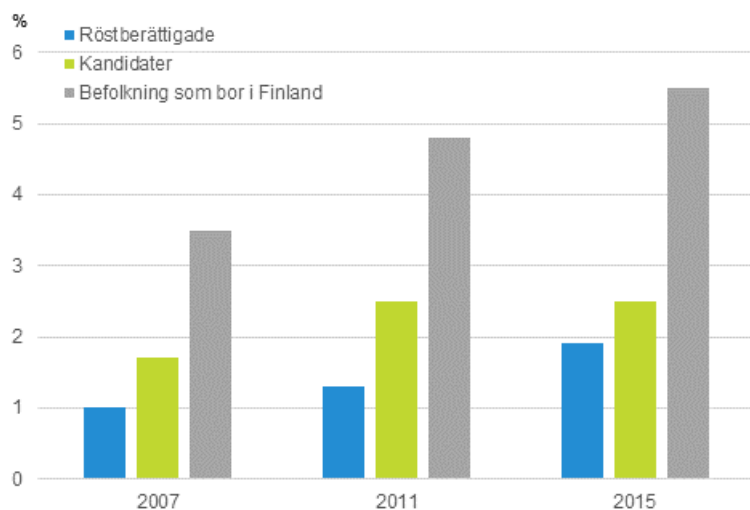
Figur 7. Andel personer med främmande modersmål av röstberättigade och kandidater (partivis) i riksdagsvalet 2015, %

Av kandidaterna är 2,5 procent av utländsk härkomst

Man kan också granska befolkningen med utländsk bakgrund efter personens härkomst. Till personer med utländsk härkomst räknas personer vars båda föräldrar (eller enda förälder) är födda utomlands. I riksdagsvalet 2015 är 2,5 procent av kandidaterna av utländsk härkomst och av röstberättigade något under två procent. Andelen personer med utländsk härkomst har ökat något både bland kandidaterna och de röstberättigade. Andelen personer av utländsk härkomst av alla personer bosatta i Finland är dock större eftersom bara finska medborgare är röstberättigade och får kandidera i riksdagsval. Av befolkningen som var bosatt i Finland år 2007 hade 3,5 procent utländsk härkomst och i slutet av år 2014 var andelen 5,5 procent.

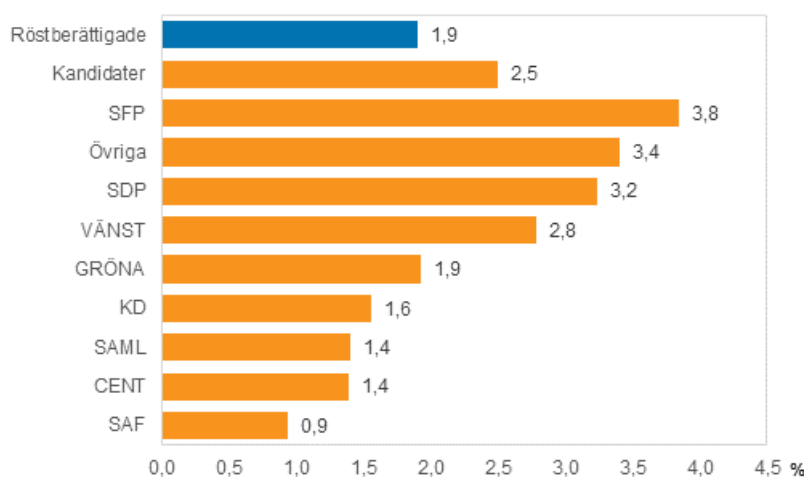
Figur 8. Andel personer med utländsk härkomst av röstberättigade och kandidater i riksdagsvalen 2007, 2011 och 2015, %

I fråga om befolkningen bosatt i Finland är den senaste uppgiften från i slutet av år 2014

Av riksdagspartierna har SFP (3,8 %), SDP (3,2 %) och Vänsterförbundet (2,8 %) flest kandidater med utländsk härkomst. Av partierna utanför riksdagen har omkring sex procent av Finlands Kommunistiska Partis kandidater och något över tre procent av Självständighetspartiets kandidater utländsk härkomst. Av riksdagspartierna har Sannfinländarna minst kandidater med utländsk härkomst, dvs. något under en procent av kandidaterna. (Figur 9)

Figur 9. Andel personer med utländsk härkomst efter parti i riksdagsvalet 2015, %

1.4. Utbildningsnivå

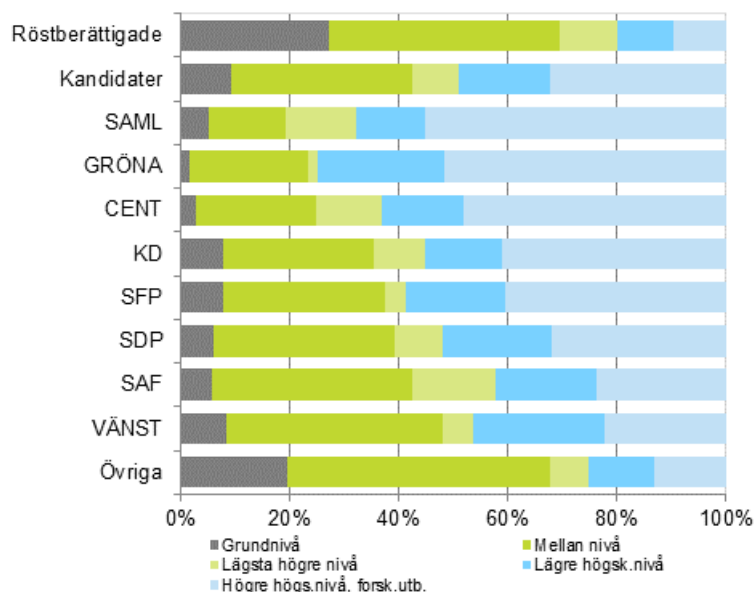
Riksdagskandidaterna har allt högre utbildning

Riksdagskandidaterna är en högt utbildad grupp. Nästan hälften av kandidaterna har högskoleexamen, men bara omkring 20 procent av de röstberättigade. Av alla kandidater har 9,6 procent bara utbildning på grundnivå, men av de röstberättigade är andelen 27,3 procent. (Figur 10, Tabell 6)

Kandidaternas utbildningsnivå har stigit för varje val. I valet år 2007 hade omkring 14 procent av kandidaterna enbart utbildning på grundnivå, i valet år 2015 är andelen något under tio procent. På motsvarande sätt har andelen kandidater som avlagt högskoleexamen stigit med omkring tio procentenheter från valet år 2007, dvs. från 39,4 procent till 48,7 procent.

Högst utbildade är Samlingspartiets kandidater, av dem har 55 procent högre högskoleexamen eller examen på forskarutbildningsnivå. Andelen kandidater som avlagt examen på denna nivå är lägst hos Vänsterförbundet (22,2 %) och Sannfinländarna (23,7 %).

Figur 10. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2015, %

Tabell 6. Röstberättigade och kandidater (partisvis) efter utbildningsnivå i riksdagsvalet 2015, %

Parti	Totalt	Grund-nivå	Mellan-nivå	Lägsta högre nivå	Lägre högsk. nivå	Högre högsk.nivå, forsk.utb.
Röstberättigade	100,0	27,2	42,2	10,7	10,3	9,6
Kandidater	100,0	9,1	33,3	8,6	16,6	32,4
Samlingspartiet SAML	100,0	5,1	14,0	13,1	12,6	55,1
Gröna förbundet GRÖNA	100,0	1,4	21,7	1,9	23,2	51,7
Centern i Finland CENT	100,0	2,8	22,0	12,1	15,0	48,1
Kristdemokraterna i Finland KD	100,0	7,8	27,6	9,4	14,1	41,1
Svenska folkpartiet i Finland SFP	100,0	7,7	29,8	3,8	18,3	40,4
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	100,0	6,0	33,3	8,8	19,9	31,9
Sannfinnländarna SAF	100,0	5,6	36,7	15,3	18,6	23,7
Vänsterförbundet VÄNST	100,0	8,3	39,8	5,6	24,1	22,2
Övriga	100,0	19,5	48,2	7,2	11,8	13,3

1.5. Arbetsmarknadsställning

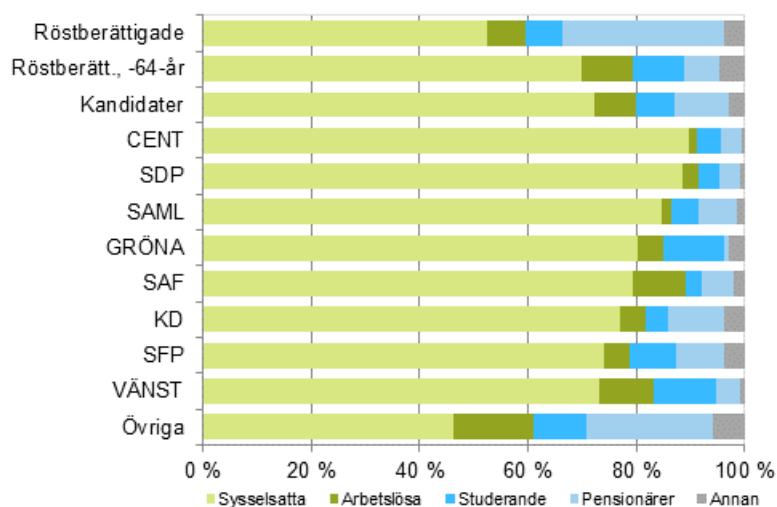
Största delen av kandidaterna i arbetslivet

Största skillnaden mellan kandidaternas och de röstberättigades huvudsakliga verksamhet är andelarna sysselsatta och pensionärer. Den senaste statistiska uppgiften är från slutet av år 2013. Av alla röstberättigade var något över hälften sysselsatta, medan över 70 procent av kandidaterna var sysselsatta. Bland de röstberättigade är pensionärerna däremot betydligt fler än bland kandidaterna, dvs. omkring 30 procent. Av kandidaterna är var tionde pensionär. Skillnaden beror till största delen på åldersstrukturen. Av kandidaterna har mindre än 10 procent fyllt 65 år, medan motsvarande andel bland de röstberättigade är 26 procent. Om man jämför kandidaterna med röstberättigade som är under 65 år minskar skillnaden mellan kandidater och röstberättigade.

Nästan 90 procent av Centerns och SDP:s kandidater är sysselsatta. Också av Samlingspartiets, Gröna förbundets och Sannfinländarnas kandidater är mer än 80 procent sysselsatta. Av riksdagspartierna har Vänsterförbundet (73,1 %) den minsta andelen sysselsatta av kandidaterna. Pensionärernas andel är synnerligen stor bland kandidaterna utanför riksdagspartierna. Av riksdagspartierna har Kristdemokraterna och SFP flest pensionärskandidater. (Figur 11, Tabell 7)

Det finns ungefär lika mycket studerande och arbetslösa bland både röstberättigade och kandidater. Vänsterförbundet och Gröna förbundet har det största antalet studerande bland kandidaterna och Vänsterförbundet och Sannfinländarna det största antalet arbetslösa.

Figur 11. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2015, %

Tabell 7. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2015, %

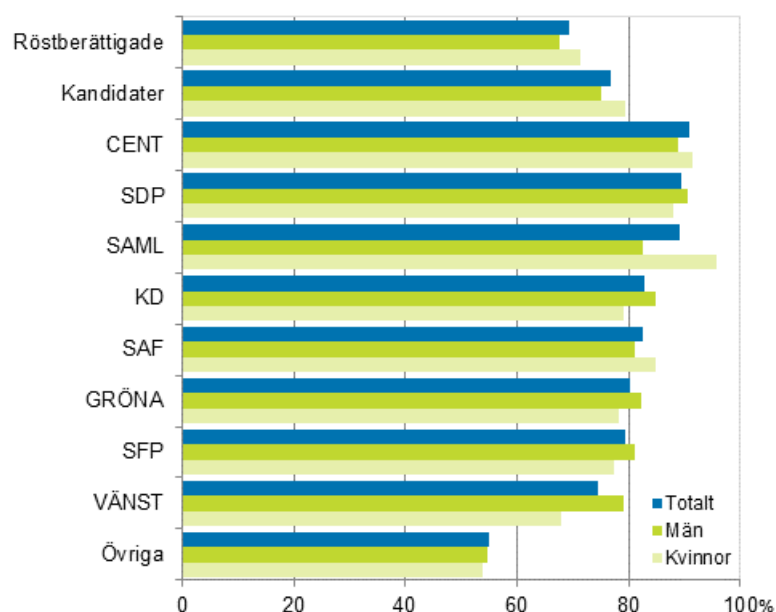
Parti	Totalt	Sysselsatta	Arbetslösa	Studerande	Pensionärer	Övriga
Röstberättigade	100,0	52,4	7,1	7,0	29,9	3,7
Röstberättigade, 18–64-åriga	100,0	69,9	9,6	9,5	6,5	4,5
Kandidater	100,0	72,2	7,7	7,3	10,0	2,9
Centern i Finland CENT	100,0	89,7	1,4	4,7	3,7	0,5
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	100,0	88,4	3,2	3,7	3,7	0,9
Samlingspartiet SAML	100,0	84,6	1,9	5,1	7,0	1,4
Gröna förbundet GRÖNA	100,0	80,2	4,8	11,1	1,0	2,9
Sannfinnländarna SAF	100,0	79,5	9,8	2,8	6,0	1,9
Kristdemokraterna i Finland KD	100,0	77,1	4,7	4,2	10,4	3,6
Svenska folkpartiet i Finland SFP	100,0	74,0	4,8	8,7	8,7	3,8
Vänsterförbundet VÄNST	100,0	73,1	10,2	11,6	4,2	0,9
Övriga	100,0	46,2	14,9	9,9	23,1	5,9

Högsta relativa sysselsättningstal bland Centern, SDP:s och Samlingspartiets kandidater

Det relativa sysselsättningstalet beskriver de sysselsattas andel av befolkningen i en viss ålder, oftast används åldersklassen 15–64 år. Här har det relativa sysselsättningstalet beräknats på basis av 18–64-åringar. De röstberättigades relativa sysselsättningstal är 69,6 procent (figur 12). Kandidaternas sysselsättning ligger på en klart högre nivå. Det relativa sysselsättningstalet för alla kandidater är 77,1 procent. Det högsta relativa sysselsättningstalet har Centerns, SDP:s och Samlingspartiets kandidater: omkring 90 procent. Det lägsta relativa sysselsättningstalet av riksdagspartierna har Vänsterförbundet, 74,4 procent.

Kvinnornas sysselsättning ligger oftast på en högre nivå. De röstberättigade kvinnornas relativa sysselsättningstal är 3,7 procentenheter högre än männens och de kvinnliga kandidaternas 4,1 procentenheter högre än de manliga kandidaternas. Det finns dock skillnader mellan partierna. Kvinnornas relativa sysselsättningstal är högre än männens bland Samlingspartiets, Sannfinländarnas och Centerns kandidater. Det relativa sysselsättningstalet för Samlingspartiets kvinnliga kandidater är allra högst, nästan 96 procent.

Figur 12. De röstberättigades och kandidaternas (partisvis) relativa sysselsättningstal i riksdagsvalet 2015, de sysselsattas andel av 18–64-åringar (%)

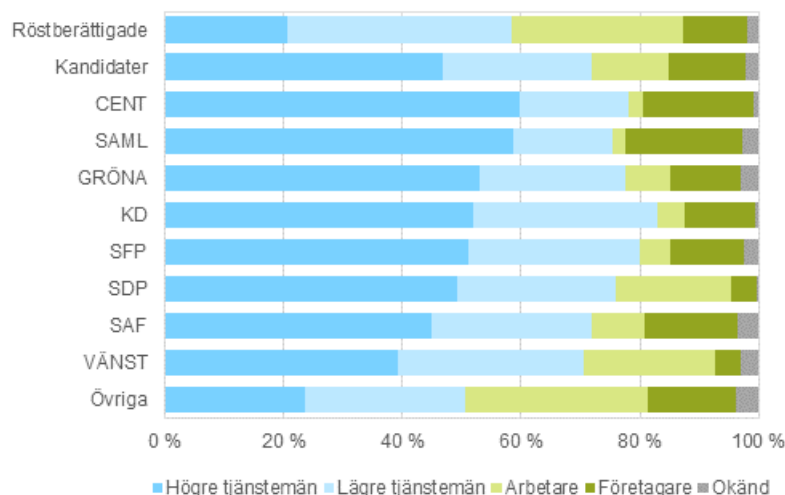

En stor del av de sysselsatta är tjänsteman

Av de sysselsatta kandidaterna är ungefär 70 procent tjänstemän. Av de röstberättigade sysselsatta hör omkring 58 procent till denna grupp. Flest tjänstemän finns det bland Kristdemokraternas och SFP:s kandidater (omkring 80 procent). I alla riksdagspartier är tjänstemännens andel av kandidaterna större än tjänstemännens andel av de röstberättigade. Däremot finns det klart färre tjänstemän som kandidater för partier utanför riksdagen och för valmansföreningar. (Figur 13)

Av de röstberättigade är var tionde företagare, av kandidaterna något fler (13 %). Flest kandidater med företagarbakgrund har Samlingspartiet, Centern och Sannfinländarna. Av de röstberättigade är 29 procent arbetare till sin socioekonomiska ställning. Av kandidaterna hör en betydligt mindre andel till den här gruppen (12,9 %). Flest arbetare finns det bland Vänsterförbundets och SDP:s kandidater. Andelen arbetare av kandidaterna utanför riksdagspartierna ligger mycket nära andelen av de röstberättigade.

Figur 13. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter socioekonomiskt ställning i riksdagsvalet 2015, %

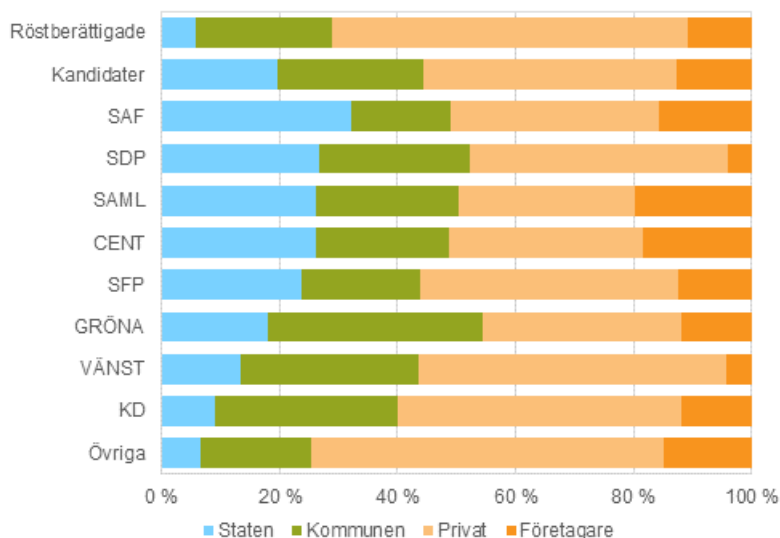

Staten sysselsätter fler kandidater än röstberättigade

Av de kandidater som är med i arbetslivet arbetar 45 procent inom den offentliga sektorn. Inom den kommunala sektorn arbetar ungefär lika många av de röstberättigade och av kandidaterna. Däremot sysselsätter den statliga sektorn betydligt fler riksdagskandidater än röstberättigade. Då omkring sex procent av alla röstberättigade arbetar inom staten, är kandidaternas andel nästan en femtedel. Förklaringen är till stor del att det bland kandidaterna finns 159 sittande riksdagsledamöter, vars arbetsgivarsektor är staten. Om man granskar enbart de kandidater som för närvarande inte är riksdagsledamöter så accentueras andelen löntagare inom den statliga sektorn också i det fallet: av de nya kandidaterna arbetar 10,6 procent inom staten. (Figur 14)

Det finns mycket stora partivisa variationer i fråga om kandidaternas arbetsgivarsektor. Den största andelen kandidater som arbetar inom den statliga sektorn har Sannfinländarna (32,2 %) och den minsta Kristdemokraterna (9,2 %). Inom den kommunala sektorn arbetar flest kandidater för Gröna förbundet (36,3 %) och inom den privata sektorn flest kandidater för Vänsterförbundet (52,1 %). Den största andelen företagare bland kandidaterna har för sin del Samlingspartiet (19,8 %) och Centern (18,3 %).

Figur 14. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter arbetsgivarsektor i riksdagsvalet 2015, %

1.6. Familjeställning

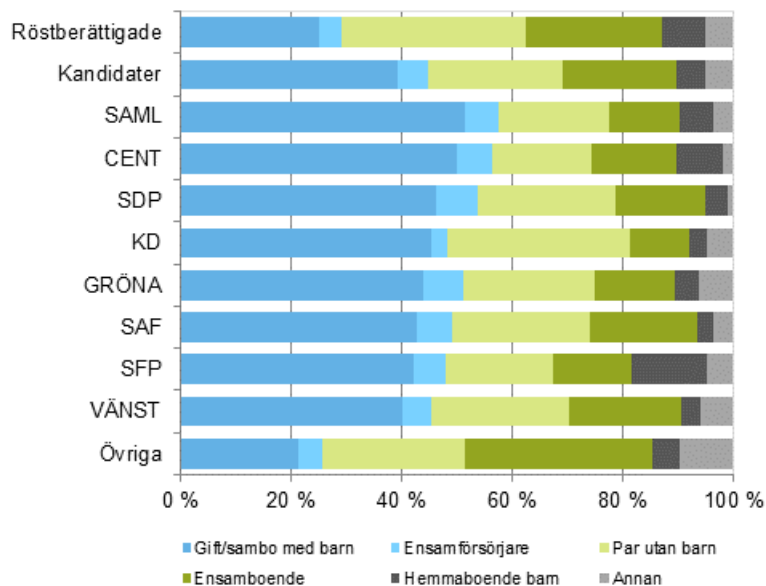
Av de röstberättigade är en fjärdedel ensamboende, av kandidaterna en femtedel

Kandidaterna avviker också till sin familjeställning från de röstberättigade: det finns betydligt fler föräldrar i familj och betydligt färre som lever i ett barnlöst parförhållande än bland de röstberättigade. Detta förklaras naturligtvis redan av det faktum att kandidaternas åldersstruktur är yngre än de röstberättigades. Hos en stor del av de röstberättigade har barnen redan flyttat hemifrån, medan en stor del av kandidaterna är i den åldern att barnen fortfarande bor hemma.

Av alla röstberättigade är nästan en fjärdedel till sin familjeställning föräldrar i familjer med två makar. Fyra procent av alla röstberättigade är ensamförsörjare. Omkring 33 procent av de röstberättigade är barnlösa och lever i ett parförhållande, något under 25 procent är ensamboende utan familj och omkring åtta procent är hemmaboende vuxna barn som bor med sina föräldrar. Återstående omkring fem procent är utan familj som bor tillsammans med andra, är bostadslösa eller hör till anstaltsbefolkningen.

Flest kandidater som till sin familjeställning är föräldrar i familjer med två makar finns bland Samlingspartiets och Centerns kandidater. Av båda partiernas kandidater hör omkring hälften till den här gruppen. Det minsta antalet föräldrar som räknas till gifta/sambor med barn finns bland Vänsterförbundets kandidater. Av alla kandidater är 5,6 procent ensamförsörjare. Flest ensamförsörjare finns bland SDP:s och Gröna förbundets kandidater, något över sju procent. (Figur 15, Tabell 8)

Figur 15. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter familjeställning i riksdagsvalet 2015, %

Flest vuxna barn som bor med sina föräldrar finns för sin del bland SFP:s (13,5 %) och Centerns (8,4 %) kandidater. Flest ensamboende kandidater utan familj har Vänsterförbundet och Sannfinländarna, dvs. omkring en femtedel.

Tabell 8. Röstberättigade och kandidater (partis) efter familjeställning i riksdagsvalet 2015, %

Parti	Gift/sambo med barn	Ensamförs.	Par utan barn	Ensamboende	Hemmasamboende barn	Annan
Röstberättigade	25,1	4,0	33,5	24,4	7,8	5,2
Kandidater	39,2	5,6	24,2	20,5	5,2	5,1
Samlingspartiet SAML	51,4	6,1	20,1	12,6	6,1	3,7
Centern i Finland CENT	50,0	6,5	17,8	15,4	8,4	1,9
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	46,3	7,4	25,0	16,2	4,2	0,9
Kristdemokraterna i Finland KD	45,3	3,1	32,8	10,9	3,1	4,7
Gröna förbundet GRÖNA	44,0	7,2	23,7	14,5	4,3	6,7
Sannfinländarna SAF	42,8	6,5	24,7	19,5	2,8	3,7
Svenska folkpartiet i Finland SFP	42,3	5,8	19,2	14,4	13,5	4,8
Vänsterförbundet VÄNST	40,3	5,1	25,0	20,4	3,2	6,0
Övriga	21,3	4,4	25,7	33,9	5,1	9,6

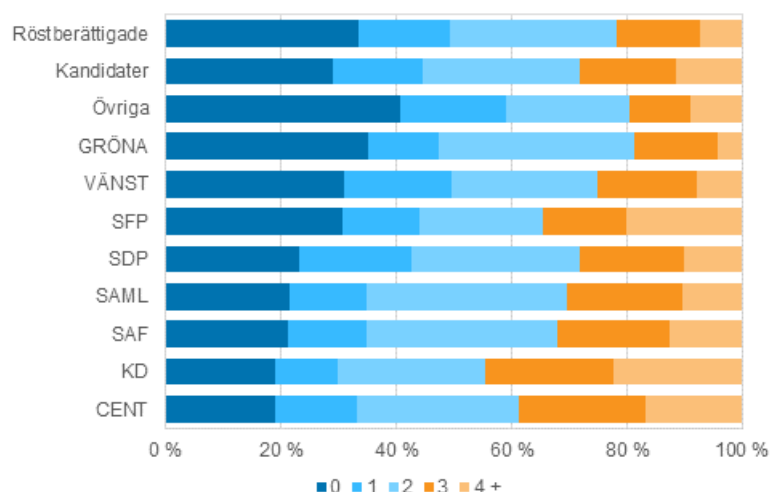
Av alla röstberättigade är 44 procent gifta och 15 procent samboende. Av kandidaterna är omkring hälften gifta och 14 procent samboende. Kristdemokraternas kandidater skiljer sig mest från väljarna, eftersom 75 procent av dem är gifta. Den lägsta andelen gifta kandidater har Gröna förbundet (46,2 %) och Vänsterförbundet (49,1 %). Flest samboende finns för sin del bland Gröna förbundets och SDP:s kandidater.

1.7. Antalet barn

Flest barn bland Kristdemokraternas kandidater

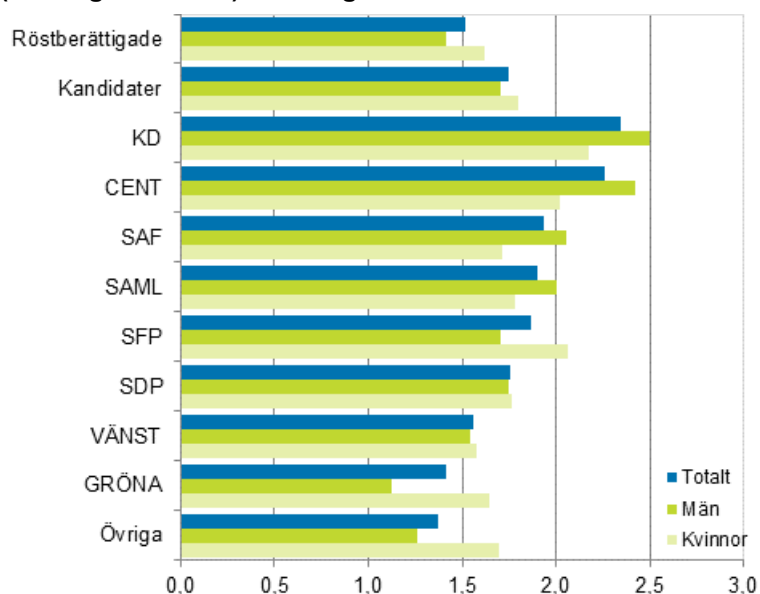
Även om en stor del av de röstberättigade och också många av kandidaterna för närvarande inte har samma vardag som barnfamiljerna, betyder det inte att de saknar erfarenhet av en sådan vardag. Av de röstberättigade har något under 35 procent aldrig haft eller har ännu inte egna barn, av kandidaterna åter är omkring 30 procent helt barnlösa. Andelen kandidater utan barn är minst hos Kristdemokraterna, bara omkring 20 procent. (Figur 16)

Figur 16. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter antalet barn i riksdagsvalet 2015, %

I genomsnitt har de kvinnliga kandidaterna 1,8 barn och de manliga 1,7 barn (Figur 17). De röstberättigade kvinnorna har i genomsnitt 1,6 barn och de manliga 1,4 barn. I siffrorna ingår personens alla biologiska och adopterade barn oberoende av barnets ålder eller om barnet bor hemma.

Figur 17. Röstberättigade och kandidater (partivis) efter antalet barn (barn i genomsnitt) i riksdagsvalet 2015

1.8. Inkomstnivå

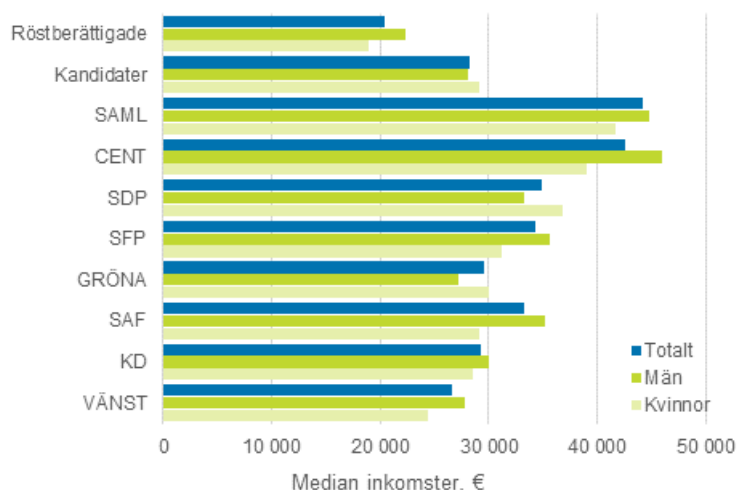
Samlingspartiets och Centerns kandidater har de högsta inkomsterna

I det följande granskas kandidaterna och de röstberättigade utgående från disponibla penninginkomster. Inkomstuppgifterna är från den senast fastställda beskattningen för år 2013. Som inkomstbegrepp används disponibla penninginkomster. Med inkomster avses penninginkomster efter skatt, som består av arbets- och kapitalinkomster, naturaförmåner med anknytning till arbete samt inkomstöverföringar.

Medianen för kandidaternas och för alla röstberättigades disponibla penninginkomster är 28 290 euro respektive 20 390 euro (figur 18). Kandidaternas disponibla penninginkomst är i genomsnitt 40 procent större än de röstberättigades.

Den största skillnaden jämfört med de röstberättigade finns bland Samlingspartiets och Centerns kandidater, vars disponibla penninginkomst är mer än dubbelt så stor jämfört med de röstberättigade. Också SDP:s och SFP:s kandidater har inkomster som är omkring 70 procent större än de röstberättigades. Av riksdagspartierna ligger de disponibla penninginkomsterna för Vänsterförbundets kandidater, dvs. 26 600 euro, närmast väljarkårens inkomster.

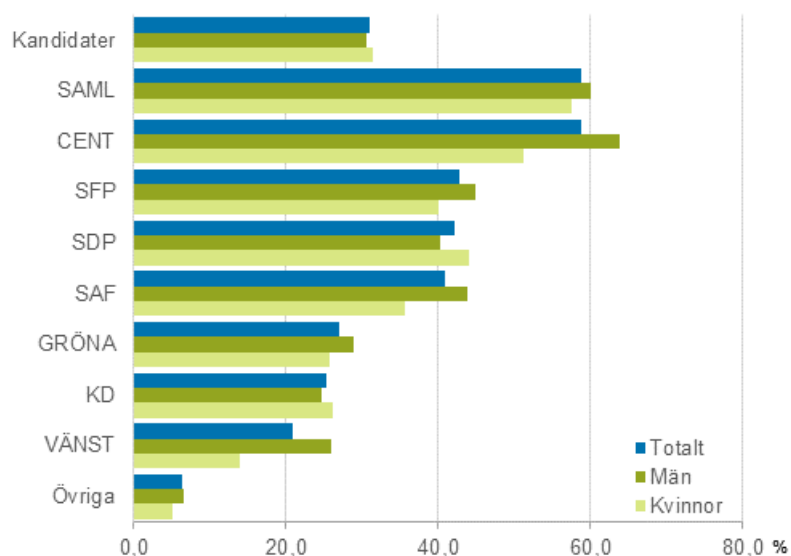
Figur 18. Medianen för de röstberättigades och kandidaternas (efter parti) disponibla penninginkomster i riksdagsvalet 2015, € per år

När den röstberättigade befolkningen sorteras enligt inkomst och indelas i tio lika stora delar, erhålls den röstberättigade befolkningens inkomstdeciler. Av dessa har var och en omkring 422 500 personer. Hos den tiondel av den röstberättigade befolkningen som har de högsta inkomsterna är den disponibla inkomsten minst 37 900 euro och hos den tiondel som har de lägsta inkomsterna högst 8 300 euro.

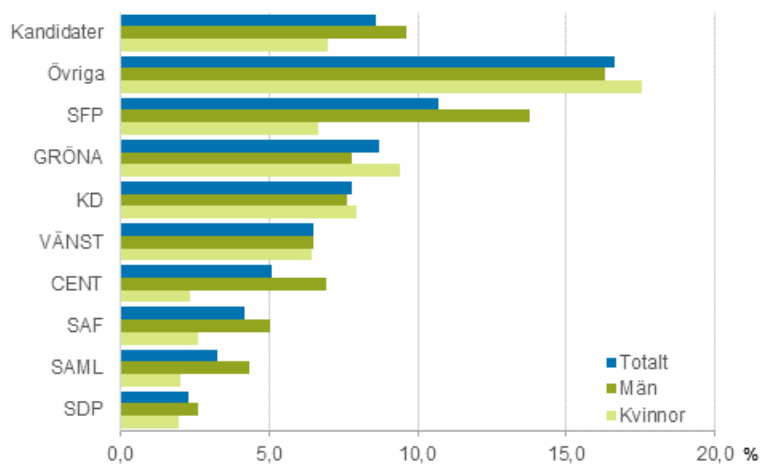
Av alla kandidater hör 30 procent till den högsta decilen. I den del av inkomstfördelningen där inkomsterna är högre finns Samlingspartiets, Centerns, SFP:s, SDP:s och Sannfinländarnas kandidater. Av dem hör över 40 procent till den högsta decilen, av Samlingspartiets och Centerns kandidater rentav nästan 60 procent. (Figur 19 och 20, Tabell 9)

Figur 19. Kandidater som hör till den högsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater

Till den lägsta inkomstdecilen hör alltså en tiondel av alla röstberättigade. Av kandidaterna hör något färre hit, omkring nio procent. Av kandidaterna för partier utanför riksdagen och kandidaterna för valmansföreningar hör 16,6 procent till den lägsta inkomstdecilen och av SFP:s kandidater 10,7 procent. SDP har den minsta andelen kandidater i den lägsta inkomstdecilen, dvs. bara 2,3 procent av kandidaterna.

Figur 20. Kandidater som hör till den lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater

Tabell 9. Andelar för kandidater som hör till den högsta och lägsta inkomstdecilen efter parti i riksdagsvalet 2015, % av partiets kandidater

Parti	Högsta inkomstdecilen			Lägsta inkomstdecilen		
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
Kandidater totalt	30,9	30,6	31,3	8,6	9,6	7,0
Samlingspartiet SAML	58,9	60,0	57,6	3,3	4,3	2,0
Finlands Socialdemokratiska Parti SDP	42,1	40,4	44,1	2,3	2,6	2,0
Sannfinländarna SAF	40,9	43,9	35,5	4,2	5,0	2,6
Centern i Finland CENT	58,8	63,8	51,2	5,1	6,9	2,3
Vänsterförbundet VÄNST	20,8	26,0	14,0	6,5	6,5	6,5
Gröna förbundet GRÖNA	27,1	28,9	25,6	8,7	7,8	9,4
Svenska folkpartiet i Finland SFP	42,7	44,8	40,0	10,7	13,8	6,7
Kristdemokraterna i Finland KD	25,4	24,8	26,1	7,8	7,6	8,0
Övriga	6,3	6,6	5,1	16,6	16,3	17,5

Tabellbilagor

Bilaga 1 Antalet kandidater efter parti och valkrets i riksdagsvalet 2015

Valkrets	Tot.	SAML	SDP	SAF	CENT	VÄNST	GRÖNA	SFP	KD	FAP	IP	KA	Piratp.	Förändr. 2011	FKP	KAP	Valmans- fören.	Övrig
Hela landet	2 146	214	216	215	216	216	208	104	193	33	151	5	123	72	112	30	31	
Helsingfors	269	22	22	22	22	22	22	22	21	16	19	1	22	3	22	4	7	
Nyland	394	35	35	35	35	35	35	35	35	3	27	4	29	26	16	7	2	
Egentliga Finland	166	15	17	17	17	17	17	2	17	5	12	-	9	3	15	2	1	
Satakunta	126	14	14	14	14	14	8	5	14	1	11	-	2	8	3	4	-	
Tavastland	127	14	14	14	14	14	14	-	14	-	9	-	7	5	5	3	-	
Birkaland	203	19	19	19	19	19	19	-	19	1	18	-	19	3	10	2	17	
Sydöstra Finland	149	17	17	17	17	17	17	4	17	1	8	-	5	4	5	2	1	
Savolax-Karelen	139	16	16	16	16	16	16	-	16	3	8	-	4	3	8	1	-	
Vasa	156	16	16	16	16	16	16	16	16	2	13	-	5	3	3	1	1	
Mellersta Finland	127	14	14	14	14	14	14	-	14	1	6	-	8	2	9	1	2	
Uleåborg	165	18	18	18	18	18	18	16	9	-	9	-	8	7	7	1	-	
Lappland	118	14	14	13	14	14	12	4	1	-	11	-	5	5	9	2	-	
Åland	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Sammandrag av uppgiftsinnehållet i statistiken

Statistikcentralen producerar den officiella statistiken över Riksdagsvalet med de centrala uppgifterna om

- partiernas röstetal och andelar efter kommun fördelade på röster i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen
- de kvinnliga kandidaternas röstetal och andelar efter parti och valkrets
- antalet röstberättigade och väljare kommunvis efter kön, både i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen
- antalet kandidater och invalda riksdagsledamöter partivis efter kön samt alla kandidaters röstetal och jämförelsetal efter valkrets

Fr.o.m. år 1983 finns uppgifterna i Statistikcentralens avgiftsfria statistik tjänst StatFin (fr.o.m. år 2003 finns uppgifterna också tillgängliga efter röstningsområde).

1.2 Centrala begrepp

Valförrättning

Enligt Finlands grundlag tillkommer statsmakten i Finland folket, som företräds av en till riksdag samlad representation. Riksdagsledamöterna väljs med direkta och proportionella val efter statsrådets utfärdade förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar. Riksdagsledamöterna väljs genom riksdagssval som förrättas vart fjärde år, valdagen är under valåret den tredje söndagen i april.

Vallagstiftning

Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998. Valet förrättas enligt gällande vallagstiftning. Mer detaljerade uppgifter finns på justitieministeriets webbsidor www.vaalit.fi (=> Valinformation => Vallagstiftning) och www.finlex.fi, vallagen (714/1998).

Centrala principer vid förrättning av val

Val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är proportionella.** Vid proportionella val står antalet kandidater som väljs från varje parti (eller annan gruppering) i proportion till antalet röster partiet eller grupperingen får i jämförelse med andra grupperingar (gäller inte presidentval).
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren eventuellt lämnat in en blank röstsedel. Om väljaren överhuvudtaget har utövat sin rösträtt, dvs. om han eller hon har röstat, hör dock inte till valhemligheten.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten är enbart beroende av sådana allmänna krav som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. Vid allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.**
- **Det finländska valsystemet är en kombination av personval och partival.** Med en och samma siffra röstar väljarna både på ett parti och en person (gäller inte presidentval).

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad vid riksdagsvalet är varje finsk medborgare oavsett boningsort som senast på valdagen fyller 18 år.

Den röstberättigade kan rösta antingen

1. under förhandsröstningstiden eller
2. på valdagen, på söndagen

Valbarhet

Valbar, dvs. behörig att vara kandidat i riksdagsvalet, är varje röstberättigad som inte står under förmynderskap. Till riksdagsledamöter kan dock inte väljas personer som innehar militära tjänster. Vissa höga myndigheter (t.ex. justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, medlemmar i högsta domstolen, medlemmar i högsta förvaltningsdomstolen och riksåklagaren) kan inte heller vara ledamöter i riksdagen utan att avgå från sin befattning.

Valbarheten vid riksdagsval är oberoende av kandidatens hemkommun och därmed kan kandidaten ställa upp som kandidat i vilken som helst valkrets, dock enbart i en valkrets.

Kandidatuppställning

De partier som är antecknade i partiregistret har rätt att ställa upp högst 14 kandidater i varje valkrets, eller om antalet mandat i valkretsen överskider 14, högst så många kandidater som det finns mandat. Förutom partierna har valmansföreningar, som bildats av minst 100 röstberättigade i samma valkrets, rätt att ställa upp en kandidat. En och samma person kan i ett och samma val ställas upp som en kandidat bara för ett parti eller en valmansförening och i bara en valkrets. I landskapet Ålands valkrets har en valmansförening, som bildats av minst 30 röstberättigade i valkretsen, rätt att ställa upp en kandidat till riksdagsledamot och en till ersättare för kandidaten.

Valombuden lämnar in kandidatansökningarna samt anmälan om valmansföreningarna och de gemensamma listorna till valkretsnämnderna 40 dagar före valet (10.3.2015).

Sammanställningarna av kandidatlistorna görs upp av valkretsnämnderna 31 dagar före valet (19.3.2015), dvs. de fastställer kandidatuppställningen. Kandidaterna i de sammanställda kandidatlistorna, deras ålder på valdagen och personbeteckningar antecknas i det riksomfattande kandidatregistret.

Valdeltagandet = andelen väljare av röstberättigade

I statistiken över statliga val visas fyra olika siffror för valdegandet:

1. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta i Finland
2. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta utomlands
3. det totala valdeltagandet, som omfattar båda ovannämnda grupper
4. valdeltagandet för finska medborgare som är bosatta i Sverige (ur grupp 2 ovan)

Räkning av valresultat

Räkning av förhandsröster

Räkningen av förhandsrösterna börjar på den egentliga valdagen, i regel klockan 15. På särskilda grunder kan räkningen av förhandsrösterna inledas tidigare, tidigast klockan 12. Vid rösträkningen strävas det efter att resultatet av räkningen ska vara klart senast klockan 20, efter detta kan man publicera preliminära uppgifter.

Räkning av rösterna på valdagen

Genast klockan 20, när vallokalerna stängs, inleder valnämnderna den preliminära räkningen av röster som avgetts på valdagen. Valnämnden öppnar valurnan, räknar röstsedlarna och antecknar varje kandidats röstetal i ett särskilt valprotokoll. Därefter meddelar valnämnden omedelbart den kommunala centralvalnämnden kandidaternas röstetal, dvs. valresultatet i röstningsområdet i fråga.

Centralvalnämnden inför resultatet i det centraliserade räkningssystemet i justitieministeriets valdatasystem. Slutligen skall valnämnden lägga röstsedlarna i ett paket, försegla paketet och skicka det till valkretsnämnden före klockan 9 på måndagen.

Fastställande av valresultatet

Vid fastställandet av valresultatet tillämpas det s.k. d'Hondtska systemet, i vilket man i den första fasen av uträkningen av valresultatet räknar det totala antalet röster för varje enskild grupp, dvs. för

- ett (enskilt) parti som inte tillgör något valförbund,
- ett valförbund,
- en gemensam lista samt
- en valmansförening som inte tillhör någon gemensam lista.

Partier som ingått valförbund behandlas således som en grupp, likaså valmansföreningar som tillhör en gemensam lista. I den andra fasen ställs kandidaterna i varje grupp i rangordning enligt antalet röster de fått.

I den tredje fasen tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den enligt rangordningen första kandidaten som jämförelsetal får gruppens hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Slutligen ställs alla kandidater i en valkrets i rangordning på grundval av jämförelsetalen och utifrån denna lista utses till riksdagsledamot lika många kandidater som väljs från valkretsen.

Tillkännagivande av det preliminära valresultatet

Det preliminära valresultatet blir klart redan på valdagens kväll. När vallokalerna stängs klockan 20 offentliggörs resultatet av förhandsröstningen som överförs till valdatasystemet. Därefter överförs valnämndernas preliminära uträkningar till valdatasystemet alltefter de blir klara på valdagens kväll. Vanligen är det hela preliminära valresultatet klart senast klockan 23.

Kontrollräkning och fastställande av valresultatet

Dagen efter valdagen klockan 9 börjar valkrets-nämnderna kontrollera uträkningarna. Kontrollräkningen ska vara klar nästa onsdag klockan 18, då valkrets-nämnderna fastställer det slutliga valresultatet i valkretsarna och skriver ut en fullmakt för var och en som blivit vald.

Valkretsar

För riksdagsval har landet indelats i 13 valkretsar utgående från landskapsindelningen. Valkretsindelningen ändrades genom lagen om ändring av vallagen (271/2013) som trädde i kraft 1.9.2013. Lagen tillämpas första gången i riksdagsvalet 2015 (19.4.2015). I samband med ändringen av vallagen sammanslogs Kymmene (08) och Södra Savolax (09) valkretsar till en ny valkrets Sydöstra Finlands valkrets (ny 08) samt Norra Savolax (10) och Norra Karelen (11) valkretsar till en ny valkrets Savolax-Karelen valkrets (ny 09). Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning.

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna fördelas enligt förordning av statsrådet. I riksdagsvalet som förrättas 19.4.2015 ändras antalet riksdagsledamöter i sex valkretsar. Helsingfors, Birkalands och Savolax-Karelen (ny) valkretsar får ett mandat till och Satakunta, Sydöstra Finlands (ny) och Vasa valkretsar mister ett mandat. Enligt lagen väljs en riksdagsledamot i landskapet Ålands valkrets och de övriga 199 riksdagsmandaten fördelas mellan övriga valkretsar på grundval av antalet finska medborgare som är stadigvarande bosatta i Finland enligt befolkningsdatasystemet 31.10.2014. Statsrådet utfärdade 13.11.2014 en förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar.

Mandatfördelningen vid riksdagsvalet 2015 är enligt följande:

- 01 Helsingfors valkrets 22 (+1)
- 02 Nylands valkrets 35
- 03 Egentliga Finlands valkrets 17
- 04 Satakunta valkrets 8 (-1)
- 06 Tavastlands valkrets 14
- 07 Birkalands valkrets 19 (+1)
- 08 Sydöstra Finlands valkrets 17 (-1), (tidigare Kymmene valkrets 12 och Södra Savolax valkrets 6)
- 09 Savolax-Karelen valkrets 16 (+1), (tidigare Norra Savolax valkrets 9 och Norra Karelen valkrets 6)
- 10 Vasa valkrets 16 (-1)
- 11 Mellersta Finlands valkrets 10
- 12 Uleåborgs valkrets 18
- 13 Lapplands valkrets 7
- 05 Landskapet Ålands valkrets 1

Ändringar i valkretsar samt kommunsammanslagningar

Ändringarna i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningarna när det gäller riksdagsvalen under olika år återfinns på Statistikcentralens webbplats på adressen [http://www.stat.fi/til/evaa/luo_sv.html].

I statistiken har gällande statistisk kommungruppering använts (Statistikcentralen, Kommuner och kommunbaserade indelningar). I den statistiska kommungrupperingen indelas kommunerna på basis av tätortsbefolkningsandelen och invånarantalet i den största tätorten i urbana kommuner, tätortskommuner och landsbygdskommuner. Indelningen baserar sig på tätortsavgränsningen år 2014 och uppgiften om kommunens folkmängd från år 2013. Tätortsavgränsningen görs årligen av Finlands miljöcentral.

1. Urbana kommuner är de kommuner i vilka minst 90 procent av befolkningen bor i tätorter eller där den största tätortens folkmängd är minst 15 000.
2. Tätortskommuner utgörs av de kommuner i vilka minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är minst 4 000 men under 15 000.
3. Landsbygdskommuner är de kommuner där mindre än 60 procent av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 15 000 samt de kommuner där minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 4 000.

Klassificeringar

Statistikcentralens kommunklassificering. Valkrets, kommungrupp, kommun, röstningsområde, parti (som finns antecknade i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder.

Följande registrerade partier ställde upp kandidater i riksdagsvalet 2015 (15/16):

- Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP)
- Centern i Finland (CENT)
- Samlingspartiet (SAML)
- Svenska folkpartiet i Finland (SFP)
- Kristdemokraterna i Finland (KD)
- Gröna förbundet (GRÖNA)
- Vänsterförbundet (VÄNST)
- Sannfinländarna (SAF)
- Finlands Arbetarparti (FAP)
- Självständighetspartiet (IP)
- För de fattigas väl (KA)
- Piratpartiet
- Förändring 2011
- Finlands Kommunistiska Parti (FKP)
- Kommunistiska Arbetarpartiet - För Fred och Socialism (KTP)

Insamlingsmetoder och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterial för valen ur justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto Abp. Statistikcentralen samlar in uppgifter med en separat blankett om förhandsröstning från de kommuner som inte använder ett elektroniskt rösträttsregister (kommunerna i landskapet Åland).

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik över samhällsförhållanden (lag om Statistikcentralen 24.1.1992/48). Statistiken omfattar också valstatistiken. I Statistikcentralens arbetsordning fastställs enheten för befolknings- och välfärdsstatistik som producent av statistik som beskriver rättsförhållanden (Statistikcentralens arbetsordning, TK-00-341-15).

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som består av fem delsystem:

1. Basdata- och röstningsställesystemet med uppgifter om bl.a. valkrets-, kommun- och röstningsområdesindelningen, valmyndigheterna och röstningsställena (registret över röstningsställen som innehåller uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen);
2. Parti- och kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun, parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personbeteckning (19.3.2015). Kandidatsystemet innehåller även partiregistret;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Befolkningsregistercentralen plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen (4.3.2015) före valdagen. Rösträttsregistret grundas separat för varje val. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen (27.2.2015) före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12:e dagen (7.4.2015) före valdagen. Rösträttsregistret är i användning på förhandsröstningsställena och alla som förhandsröstat antecknas i den. Efter förhandsröstningen matas vallängderna, som ska finnas på vallokalerna på valdagen, ut ur registret. Rösträttsregistret kan dock också användas på vallokalerna på valdagen i stället för vallängderna. Efter valet utplånas uppgifterna ur rösträttsregistret.
4. Det centraliserade resultaträkningssystemet, till vilket valkrets nämnderna och kommunala centralvalnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
5. Resultattjänsten (Statistik- och datatjänstsystemet), med hjälp av vilken uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valuppgifter består av följande fyra valfiler: områdesfilen, partifilen, kandidatfilen och kandidatregistret (med personbeteckning). Uppgifterna erhålls ur Justitieministeriets valdatasystem.

Bakgrundsanalys av röstberättigade, kandidater och invalda

I samband med valstatistiken produceras en bakgrundsanalys av de röstberättigade, partiernas kandidater och de invalda. Individpopulationen av röstberättigade baserar sig på det rösträttsregister som upprättats 4.3.2015 (uppgifterna tagna ur befolkningsdatasystemet 27.2.2015), kandidaterna på Justitieministeriets kandidatregister. Personernas bakgrundsuppgifter som sammanslagits med dessa register baserar sig på Statistikcentralens statistikmaterial, bl.a. på befolknings-, familje- och sysselsättningsstatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland.

I analysen har de röstberättigade, kandidaterna och de invalda ledamöterna beskrivits utifrån vissa variabler. Bakgrundsuppgifterna är i allmänhet från åren 2012–2014. Nyare uppgifter än detta var inte tillgängliga. Med ålder avses personens ålder på valdagen i hela år.

I det följande beskrivs de bakgrundsvariabler som använts i analysen.

Valkrets

När det gäller kandidaterna är valkretsen i analysen den valkrets där personen kandiderar. När det gäller de röstberättigade baserar sig uppgiften om valkrets på den uppgift om personens bostadskommun som 51 dagar före valdagen uttagits från Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

Utländsk bakgrund

Utländsk bakgrund har granskats med hjälp av två variabler, dvs. personens språk eller härkomst. Personer som har något annat modersmål än finska, svenska eller samiska har klassificerats som personer med utländsk bakgrund på basis av språk. Personer vars båda föräldrar är födda utomlands klassificeras som personer med utländsk bakgrund enligt härkomst. Uppgiften är från år 2013.

Huvudsaklig verksamhet

Begreppet huvudsaklig verksamhet avser arten av en persons ekonomiska verksamhet. Befolkningen indelas efter huvudsaklig verksamhet i personer som tillhör arbetskraften och sådana som står utanför arbetskraften. Dessa kan ytterligare indelas i undergrupper. Klassificeringen bygger på uppgifter om personens verksamhet under årets sista vecka. Uppgifterna om den huvudsakliga verksamheten grundar sig på olika register.

Klassificeringen enligt huvudsaklig verksamhet är följande:

- sysselsatta
- arbetslösa
- 0–14-åringar
- studerande, skolelever
- pensionärer
- beväringar, civiltjänstgörare
- övriga utanför arbetskraften

Uppgiften i analysen beskriver personens verksamhet under sista veckan år 2013.

Familjeställning

I den här analysen har befolkningen indelats enligt familjeställning i följande kategorier

- gift/sambo med barn
- ensamförsörjare
- par utan barn
- ensamboende
- hemmaboende barn
- annan

Till gift/sambo med barn räknas alla äkta makar eller sambor samt personer i registrerat partnerskap, med egna och/eller partners barn som bor hemma. Par utan barn är gifta/sambor samt personer i registrerat partnerskap som inte har barn. Med hemmaboende ungdomar avses personer som bor tillsammans med sina egna föräldrar/sin egen förälder eller sina adoptivföräldrar/sin adoptivförälder och som har ställningen barn i familjen. Gruppen "Annan" innehåller sådana personer utan familj som bor tillsammans med andra personer (t.ex. en ensam mor/far som bor tillsammans med sitt barns familj), bostadslösa och anstaltsbefolkning. Ensamboende utan familj hör till klassen "Ensamboende".

Uppgiften om familjeställning är från år 2013.

Antal barn

I analysen har antalet biologiska barn och adoptivbarn använts som barnantal för en person. Uppgiften är från år 2014.

Utbildningsnivå

Personer som avlagt examen på grundnivå har högst 9 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamen.

Personer som avlagt examen på mellannivå har 11–12 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. studentexamen, 1–3 års yrkesexamen och yrkesinriktade grundexamen.

Utbildning på lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån. Sådana utbildningar är t.ex. tekniker-, merkonom- och sjuksköterskeexamen, som inte är yrkeshögskoleexamen.

För lägre högskoleexamen krävs 3–4 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till lägre högskolenivå räknas t.ex. yrkeshögskoleexamen och lägre högskoleexamen.

För högre högskoleexamen krävs i regel 5–6 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till utbildning på högre högskolenivå räknas t.ex. magisterexamen och läkarnas specialiseringsexamen.

För examen på forskarutbildningsnivå krävs självständigt och publiceringsdugligt forskningsarbete eller avhandling. Examen är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamen.

Uppgifterna om utbildning erhålls ur Statistikcentralens examensregister. Uppgifterna i analysen är från år 2013.

Disponibla penninginkomster

Disponibla penninginkomster omfattar inkomstposter i form av pengar och naturaförmåner i anställning. I penninginkomster ingår inte kalkylerade inkomstposter, av vilka den beräknade bostadsinkomsten är den viktigaste. Då man från penninginkomsterna (brutto) drar av betalda transfereringar, är den återstående inkomsten personens disponibla penninginkomst.

Uppgiften är från år 2013.

Medianinkomst

I en rangordning av inkomsttagarna efter inkomstens storlek är medianinkomsten den mittersta observationen. På vardera sidan om den mittersta inkomsttagaren finns lika många inkomsttagare. Medianen är inte lika känslig för extrema observationer som det aritmetiska medeltalet.

3. Felfrihet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på justitieministeriets valdatasystem och på de uppgifter som valmyndigheterna levererat, som kan anses vara tillförlitliga.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i förhandsstatistiken. Förhandsresultatet efter valnatten står till användarnas tjänst till dess att ett fastställt resultat erhålls.

Resultaten kan ändras till alla delar efter att det fastställda resultatet erhållits: efter röstningsområde, kommun, valkrets, parti samt i fråga om antalet röster för alla kandidater och för de invalda, vilket innebär att t.o.m. deras inbördes ordning kan ändras.

5. Tillgänglighet och transparens

Det första materialet, dvs. förhandsuppgifterna, publiceras så snart som möjligt på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Riksdagsval. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde (från år 2003) samt antalet röster för de invalda förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Riksdagsval publiceras offentliggöranden på tre språk (finska, svenska och engelska) och tabeller gällande det aktuella valet samt tidsserietabeller. Det andra materialet, dvs. de slutliga uppgifterna levereras till Statistikcentralen efter att valresultatet fastställts. De fastställda uppgifterna, som motsvarar den preliminära statistiken, publiceras på internet efter det att valresultatet fastställts och uppdateras i StatFin-tjänstens databaser.

6. Jämförbarhet

Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 1999. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Riksdagsval presenteras uppgifter om valresultatet som tidsserietabeller fr.o.m. år 1908. Preliminär statistik över Riksdagsvalen har publicerats på internet på statistiksidan sedan år 1995. Dessutom finns det en tidsserie över Riksdagsvalen i StatFin-tjänsten fr.o.m. 1983 (Obs! Från år 2003 också uppgifter efter röstningsområde).

7. Tydlighet och konsistens/enhetlighet samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar omfattande allmän information om de olika valen, det landsomfattande kandidatregistret och uppgifter om valresultatet på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets statistik avviker från Statistikcentralens statistik över förhandsväljare, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsväljare av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsväljare av alla väljare

De indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbsidor.

Förfrågningar

Sami Fredriksson 029 551 2696

Kaija Ruotsalainen 029 551 3599

Jaana Asikainen 029 551 3506

Ansvarig statistikdirektör:

Riitta Harala

vaalit@stat.fi

http://tilastokeskus.fi/til/evaa/index_sv.html

Källa: Riksdagsvalet 2015, kandidat uppställning, bakgrund analys av röstberättigade och kandidater, Statistikcentralen